

## בקשה לאישור הסכם ממון

הסכם ממון הינו מסמך משפטי שמנוסח ע"י בני הזוג ואשר קובע את התנאים וההנחיות לניהול הפרידה הפוטנציאלית בין 2 בני זוג וההתנהלות שלאחריה. הסכם הממון הינו בעיקרו כלכלי והוא נוגע לחלוקת הרכוש, מזונות ילדים, מזונות אישה, נהלי הטיפול של בני הזוג בצוואות, ירושות ועוד. ומומלץ להיעזר בעורך דין בעל ניסיון העשוי להציע לבני הזוג גם להוסיף להסכם זה סעיפים נוספים שכדאי לכלול במקרה של פרידה פוטנציאלית בעתיד כגון הסדרי ראייה, סוג המשמורת על הילדים, אופי החינוך ועוד. מדובר למעשה במעין "הסכם גירושין בהסכמה", וניתן לערוך אותו בכל שלב, זאת אומרת לפני הנישואין או אחרי הנישואין. טרם הנישואין ניתן להפקיד את ההסכם אצל עורך דין שהוא גם נוטריון אך במידה ובני הזוג כבר נשואים, יש לאשר את ההסכם בבית הדין הדתי הדרוזי (או בבית המשפט לענייני משפחה). מודגש כי עורך דין מומחה יכול לעזור לגשר על הפערים שעלולים להיווצר בין בני הזוג (למשל, במקרה שקיים הבדל בין הנכסים או ההון שיש לאחד מבני הזוג על פני השני) ועוזר להם לראות את התמונה הכללית במקרה של פרידה. ועורך דין מיומן ידע לנסח את כל הסעיפים הרלוונטיים כך שלא תתעורר דילמה משפטית מעיקה ומתישה ומכאן חשיבות ניסיונו ומקצועיותו הרבה. בני הזוג יכולים לבחור לעצמם עורך דין משותף (זוהי האופציה האידיאלית) אך אין שום מניעה גם להסתייע בשני באי כוח נפרדים. בסופו של דבר, עורך דין מקצועי ומנוסה יידע כיצד לגרום לשני בני הזוג להגיע לעמק השווה ללא תחושות של "רווח והפסד", ומקרים רבים אף מוכיחים כי ההתדיינות המוקדמת בסופו של דבר מחזקת את הקשר הזוגי, שכן הכול מונח על השולחן גם במקרה הגרוע ביותר.

**אישור הסכם ממון שנעשה לפני הנישואין:** הסכם ממון שנעשה לפני הנישואין, הינו הסכם אשר נערך בין בני זוג לפני נישואיהם, על מנת להגן על זכויותיהם, בעיקר הכספיות, במקרה של גירושין. כמו כן, ההסכם יכול להסדיר את אופן ודרך הפרידה של בני הזוג, לדוגמא באמצעות פניה ליעוץ זוגי, גישור משפחתי וכד'. הסכם ממון נועד בד"כ להגן על הצד האמיד יותר מבין שני הזוג, כאשר לבן הזוג השני יש נכסים מועטים או אין נכסים בכלל, ובין אם הוא צבר נכסים לפני הנישואין, ובין אם הוא יצבור נכסים במהלך הנישואין, אכן יישאר שלו גם בעת גירושין, כך שהוא לא יאלץ לחלק אותו באופן שוויוני עם בן הזוג השני, בהתאם להסדר חלוקת הרכוש הקבוע בחוק. והסכם טרום נישואים נועד למעשה גם להבטיח שהנישואים אינם נערכים מסיבות כלכליות גרידא, וכן למנוע סחיטה כספית של אחד מבני הזוג במהלך הגירושים. עוד מקובל לערוך הסכם טרום נישואין במקרה של נישואים שניים ומעלה, או נישואים בגיל מבוגר יחסית, כאשר מי מבני הזוג או שניהם כבר צבר לעצמו רכוש ניכר, או במקרה שלמי מהם יש הורים אמידים שמהם הם אמורים לקבל כספים רבים במהלך הנישואין, בין נכסים שהתקבלו במתנה ובין נכסים שהתקבלו בירושה. הסכם זה עשוי לחסוך מאבקים משפטיים מיותרים ומתישים בעת גירושין בין בני הזוג, הואיל והוא נועד להסדיר מראש ובצורה מוסכמת את אופן חלוקת הרכוש ביניהם, הגם שאין ספק שעצם העלאתו לפני הנישואין כרוכה בד"כ באי נעימות מובהקת, בהיותו נוגד את הלך הרוח הרומנטי שלרוב אופף את בני הזוג בטרם נישואיהם, ומומלץ להעלות את הנושא ברגישות ובתבונה, תוך הדגשת יתרונות ההסכם לשני הצדדים, ולא רק מבחינת הצד שמעלה אותו. מאחר והמדובר בסוגיה מורכבת ביותר מומלץ, הן מבחינה משפטית, והן מבחינה כלכלית, והן מבחינה רגשית להיעזר בשירותיו של עורך דין מומחה בהליכי גירושין לצורך עריכת ההסכם. עורך דין מנוסה ובקי בחוק

יידע בראש ובראשונה לנהל ברגישות את המשא ומתן בין בני הזוג, ולגשר ביניהם בעדינות. כמוכן העורך דין יקפיד לערוך את ההסכם בצורה בהירה וחד משמעית, בהתאם להוראות החוק, וכן לקחת בחשבון את כל הסוגיות הרלוונטיות להסכם, לרבות כאלו שבני הזוג אינם תמיד מודעים להן, כגון כספי פנסיה והכנסות עתידיות, והכל בצורה מיטבית המתואמת ספציפית לצרכי הצדדים.

**עקרונות עריכת ההסכם:** על פי סעיפים 1 ו-2 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973, על מנת שכל הסכם ממון או הסכם טרום נישואין יהיה בר תוקף, חובה לערוך אותו בכתב, ויש לאשר אותו בפני אחד הגורמים הבאים: בית הדין הדתי הדרוזי או בית המשפט לענייני משפחה, רשם הנישואין (המאד'ון) או נוטריון. יובהר כי המאד'ון מוסמך לאשר רק הסכם ממון שנערך לפני הנישואים או בעת עריכת הנישואים, ואילו הנוטריון מוסמך לאשר רק הסכם ממון שנערך לפני הנישואים. אישור בית הדין הדתי הדרוזי והנוטריון יינתן רק בתנאי שההסכם נערך בהסכמתם החופשית של בני הזוג, ולאחר שאלה הבינו את משמעותו, השלכותיו ותוצאותיו. ויש לציין כי התנאים לעריכת ההסכם בכתב ואישורו כדין הינם תנאים מהותיים-קונסטיטוטביים ולא תנאים ראיתיים-דקלרטיביים בלבד, ועל כן, בהעדרם אין להסכם כל תוקף, ולא ניתן לאכוף אותו. כמו כן, גם שינוי הסכם הממון טעון אישור, וזאת של בית הדין הדתי הדרוזי.

**ביטול הסכם:** באוכלוסייה הדרוזית בארץ אצל בני זוג יש מעט הסכמי ממון חתומים. לעיתים, ולמרות ההסכם, אנו נתקלים בסכסוכים שבמסגרתם בני הזוג החתומים מתנגדים לתנאים שעליהם חתמו בהסכם ואולי ינסו לבטלו באמצעות הגשת תביעה משפטית לבית הדין הדתי הדרוזי. הסכמי ממון עשויים להיות עזר רב כאשר בני זוג מגיעים למצב של גירושין ופרידה. מנגד, בין אם בעת כריתתם של הסכמי ממון ובין אם בעת מימושם, עשויים להיווצר מחלוקות, טענות, וקשיים. חשוב להבין ולזכור כי ההסכם כמוהו כחוזה משפטי לכל דבר ועניין. בהתאם לדיני החוזים, אם מתברר בחוזה שנעשה למראית עין, הרי שניתן לבקש לבטלו. אבל חשוב להדגיש כי הסכם זה איננו הסכם רגיל הואיל והמדובר בהסכם שקיבל אישור של רשות מוסמכת, דבר שמעניק לו תוקף של פסק דין. כתוצאה מכך, ההסכם כפוף הן לדיני החוזים הכלליים, והן להוראות חוק יחסי ממון, ובהתאם ניתן לבטלו בהתאם לעילות הביטול המפורטות בהם. זאת אומרת, על מנת לבטל את ההסכם החתום יש להוכיח כי נפל פגם בעת כריתת ההסכם, בהתאם לדיני החוזים הכלליים, כגון מצגי שווא, עושה, הטעיה, מרמה, חוסר תום לב, ההסכם מכיל הוראות בלתי מוסריות או שאינן חוקיות או שנוגדות את תקנת הציבור וכד', או שנפל פגם בעת אישור ההסכם, כאמור בחוק יחסי ממון, לדוגמא כאשר הקאדי מדיהב שאישר את ההסכם לא טרח לוודא קום לכן שהוא נערך מהסכמתם החופשית של בני הזוג ו/או שהם הבינו היטב את משמעותו. אי לכך ניתן לסכם ולציין כי עקרונית ניתן לבטל הסכם טרום נישואין על אף שהוא קיבל אישור של בית הדין הדתי הדרוזי. אולם יש לזכור כי המדובר במשימה משפטית קשה מן הרגיל, מאחר שחזקה על הצדדים שהם חתמו עליו מהסכמתם החופשית, והבינו לכאורה את מהות ההסכם, במיוחד לאור העובדה שבית המשפט לכאורה בדק ווידא זאת.

### **כיצד מגישים אישור הסכם ממון או תביעה לביטול הסכם:**

**אישור הסכם ממון או תביעה לביטול, יש להגיש למזכירות בית הדין הדתי הדרוזי בעכו או למזכירות בית הדין הדתי הדרוזי במסעדה. הבקשה צריכה לכלול:**

(1) שובר תשלום אגרת פתיחת תיק ששולם בעמדת התשלום בבית הדין הדתי הדרוזי בעכו או בבנק הדואר או באמצעות האינטרנט – על פי תעריפי האגרות הקבועים בתקנות בתי הדין הדתיים הדרוזיים (אגרות), תשל"ג - 1973.

(2) בקשה לאישור הסכם ממון או כתב תביעה לביטול הסכם.

(3) אם המבקש מיוצג על ידי עורך דין – ייפוי כוח מקורי או העתק נאמן למקור.

**הערה: דף הסבר זה הינו כללי ואינו בא במקום ייעוץ משפטי ונועד לסיוע ראשוני בלבד ואינו ממצה את כל הנושאים הנוגעים לעניין.**

- כל האמור בנוהל זה נכתב **בלשון זכר** מטעמי נוחות בלבד ומתייחס **לזכר ונקבה** במידה שווה.